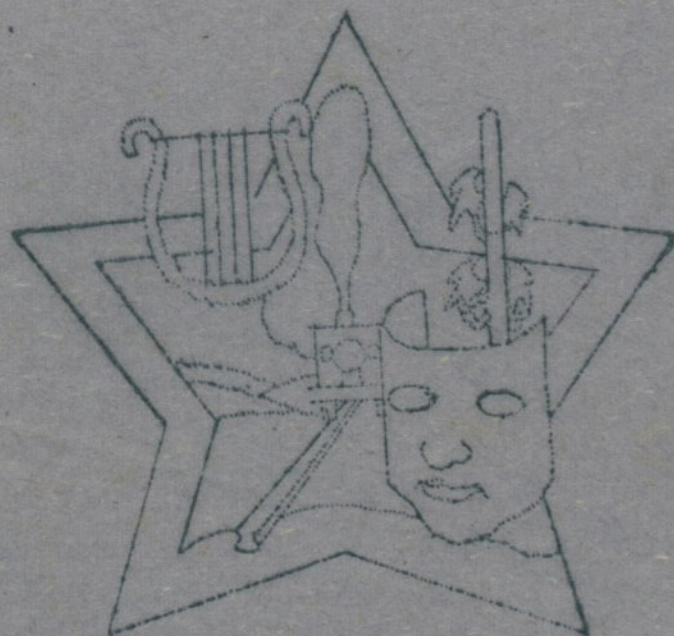

STUDIJSKA KNJAZNICA
NOVO MESTO

Ms7 št 1

14 listov

OTOVEC

PESMI

in

SKEČI

BUBNJARCI

No 7 211

D1951/682

MLADINO JE TREBA VEGAJATI V DELOLJUBNOSTI
PRI KOREKTNEM DELU, TODE ISTOČASNO JI JE TREBA DATI
VSE TO, KAR JI JE POTREBNO. NE SMELO JI DATI V ROKE
SAMO KRAMPA IN LOPATE, KER SAMO S TEMI NAM MLADINA NE
BO SLEDILA - JE REKEL MARŠAL TITO, KO JE GOVORIL MLA
DINI IZ PRISILJEM IZ DOBROVNKA.

TUDI NAŠA MLADINA V BELOKRANJSKIH DELOVNIH
BRIGADAH JE SLEDILA NJEGOVIM BESEDAM.

Milena G.
III. UMDB

NADALJUJMO BORBO

I.

V gozdove šli so fantje
vsi čvrsti in mladi
tam so dobili brete
in skupno v boj odšli.

II.

Ti mladi, hrabri boreci
so svojo kri prelili,
da bi nas osvobodili
iz tujčeve pesti.

III.

svoboda zasijala
je na ves slovenski rod
tujce iz zemlje je pregnala
z vasi in mest - povsod.

IV.

Zdaj borbo nadaljujmo
in delajmo zvesto,
bodočnost si zgradimo
z žuljevo roko.

Lado
Štab sektorja

NA DELO

Na delo, na delo, na delo,
težkoče premagajmo smelo,
obnovimo našo deželo.
Za boljše bodočnost
zdaj krampe vihtimo,
ne delo juhej brigadir
za nas na nobenih ovir.

Lojze Krakar
I. MDE

HIMNA I. BRIGADE

Brigade hiti,
svojo proggo naj zgradi.
Tovariši naprej,
pri delu se strnijo.
Pokažimo povsod
kaj znore mladi rod,
ki proggo v Beli Krajini gradi.
To ni smo vsi - brigada
"Franca Rozman - Stane"

Milan Š.
III. MDB

BELE KRAJINA 1946

V razbeljeno zemljo zarili smo voljo
pod krampi vzdrhtel je razbeljeni kamen
in julijski veter žumi nam ko plamen
pesen kladiv in vrtečih koles,
pesen lopet in razgretih teles.

In pesen gre z nami kot veter in sonca,
iz src ne izžge je peklenska vročina,
z oči je ne zbrise kamenja ostrina,
z nami godira granitne bregove
lomi prehoda in rije v gozdove.

Nekoč, ko prav ted bodo tepla kolesa
in švignile kača bo v mesečno noč
vriskaje razsula pozdrav bo svoj vroč
v brazen globine, v temine gozdov,
k tihim gonilam mrtvih sinov.

Uprimo ranene, naj jeklo jih žge
pod krampi ječi naj razbeljeni plamen
in julijski veter žumi nam ko plamen
k skritim grobovc, v daljni tja las
pesen lopet, koles in razgretih teles.

Franc Kožuh
III.UMDB

BORBA - ZMAGA - OBNOVA

I.

Bilo je pred nekaj leti,
ko začeli so hiteti
v borbo belokranjčani
hrabri partizani vsi.

III.

A med tem jih smagovito
vedil je tovariš Tito,
korpusi, brigade vse
fašiste so uničile.

II.

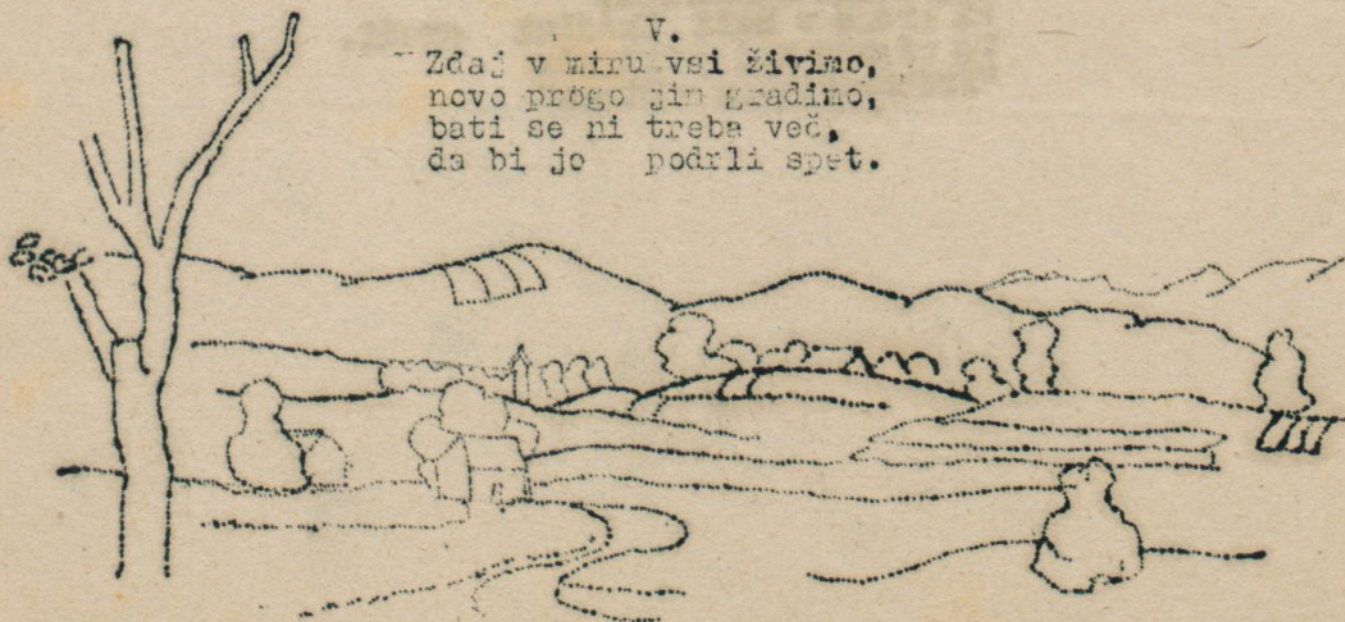
Progo brž se vso zrušili,
da b' Italijani jih ne dobili,
saj drugače b' to ne šlo,
žrtev dosti več bi b'lo.

IV.

Pa je prišla naša vojska
slevna, močna in herojska,
nam prinesla svobodo,
kotano vsi želeli smo.

V.

Zdaj v miru vsi živimo,
novo prago jim gradimo,
bati se ni treba več,
da bi jo podrli spet.

Mlekuz Vlado
II. MDB

HIMNA II. BRIGADE

Lo naprej, na delo zdaj
brigada Luke Vidmarja.
Dokler naša belokranjska
proga dograjena ni.
Zato pa le, v roke kramp
progo brž zgradimo si.
Na delo zdaj, mladina ti
bodočnost kajemo si mi.

Zato pa zdaj na čelo vsi,
da se proga obnovi,
ker naše zdaj je geslo:
med obnovo počitka ni.
Tito naš, kliče nam
mladina le obnavljaj si!
Zato pa mi udarniki
hočemo postati vsi.

Majda Verbole
III. UMDB

UDARNIKU

Gorje, trpljenja se spominjaj
kladivo krepko dvigni v boj,
do zmaga vodi narod svoj.
Četudi grom z neba udaja,
ne boj tovariš se viharja
dokler nam zvezde sveti soj.
Pri delu voljno vztrajaj
in drugim rad pomagaj -
to Tvoje je dolžnost.

Milan Š.
III. UMDB

NA BELOKRANJSKI PROGI

Zvezde že mežikajo z neba,
po cesti že odmeva naš korak
mladinec vsek,
ki včeraj še slabič je bil doma
v brigadi je postal junak.

Sonce za obzorjem še nekje počiva,
krepko že na progi pojejo kladive,
krampi in lopate,
preko Krajine bogate.
Vsak dan dalje raste črta kriva,
v ritmu dvigajoče se roke telesa,
ki krive se pod bremenom - pot obliya.

Med Goricami drevesa prisluškujejo,
z začudenjem tej novi pesmi - dela.
Mladina je ponosna in vesela.

M.D.
II. MDB

KDO PA SO TI MLADI FAJTOJE

Kdo pa so ti mladi fajtoje,
ki grede ponosno skozi vase?
Krampe nosijo na ramah,
veselo jim žari obraz.

To je mladina neupogljivega duha,
ki odavala se je klicu,
da krepko krampe zavijti
na progi v Beli Kragjini.

Kdo pa so dekleta mlada,
ki ponosno stopajo,
lopate nosijo na ramah
ter veselo pojejo?

To vsa je Titoeva mladina,
ki progo v Beli Kragjini građi.

Lojze Krakar
I. MDB

PROGA RASTE

Meter, dva...
In proga se zajeda
v trda tla.

Tromov lesenih vrste
priklene naše dolgi lok
jeklenih niti
in kladiva zvok.

Po dolgih dneh
in po morečem znoju
ob travnatih robih
se vije tir;
in nosi s seboj peser
voljo,
moč,
obrazov zadovoljnih
tih nasneh.

Lojze Krakar
I. MDB

DOMOVINA O STALINU / do ruskega napjevu /

Domovina širna in prostrana,
v srečnih dneh si novi dom građi;
Srca ljudi milijonov pesem vdana,
ki sinu velikega slavi:

"Stalin naša sila bojvita,
Ti mladosti naše si polet.
Vodi naša srca ognjevita,
naj s Teboj hitimo v novi svet.

UDARI

Udari, tovariš
in mišice napni!
Zarij kladivo silo v pragove
in z njimi priprni
na belokranjska tla
spet meter nove proge.

Milena
III. UMDB

SUŽNJI SMO BILI

Sužnji smo bili, dokler vzplapolale
zarje še niso nam, zarje krvave,
s črkami strašnimi na zapisale
zakone nove in nove postave.

Tedaj odpadli iz rok so nam težki okovi,
jama stoletnega otresel se narod je naš
in izpremenili se v delavno ljudstvo,
roke smo dali slovenski si bratje.
Toda ne vsil!

Tan v Slovenskem Primorju
v spone vkovani bratje so naši
ki željni svobode so, deliti si z nami.

Tito!
K Tebi prošnje goreče hitrjo,
daj, da priključijo k nam se Primorci
daj, da si roke podamo slovanski vsi borci.

Franci Kežuh
III. UMDB

NE GANIMO SE S PREŽE

Gore razmaknile mogočna slemenca,
da vidimo zemljico drage, Primorje -
in sestro in brata, ko žanje in orje
ko joba in tuge ga krije koprena.

Megle razgrnile svilene zavese,
dežela zaslužnjena vstani, vsa sončna,
objame te naša naj želja neskončna,
in v zlato svetlobo svobode ponese.

Primorje! Mladina ne vpraša za zono
skoz sklade gora hropenjenje nas veže,
in preje se mi ne umaknemo s preže,
da rešimo zemljo s krvjo oplojeno.

Lojze Kraker
I. MDB

ČEZ MESEC

"Udari Tone,
mišice napni.
Zarij kladiva sile v pragove
in z njim pripni
na belokranjska tla
spet meter nove proge!"

Za Tonetom hite v dolgi vrsti
v pekočem soncu strnjene moči.
Udarci. In povelja,
tu glasni smeh. Besede...
Zvenket lopat in kamenja ropot...
Tako se z dneva v dan vrsti,
ob znoju in v pekočem žaru sonca,
ob krampih, kladivih, veselih srcih
poteka mesec zadnjih dni.

In za brigado se vijuga iz jekla
poveča s slehernim udarcem, pokom
Za njo čez mesec, ne še prej bo tekla
v ponos mladine...belokranjske proga.

Lojze Kraker
I. MDB

V BELI KRAJINI

V gosto temo pne se gluha misel,
z njo božan hišice, čepeče na bregih,
misel ustavi se in pokramlja z gozdovi,
ki ob spečih, stisnjenih vaseh
pesem svojo trudno v noč pojo.
Med trtami in koli spi onamo vonj,
ki hrepeni po prvih dneh jeseni.
In komaj slišno bruhne čleč proč
tuleči lajež psov,
med ogli bajt lesenih po vaseh
odplava v noč...

In belokranjska zemlja v korak jesenskih prvih dni,
v večerni mrak
iskrenega utrip srca pošilja...
Priklepa z njim na svojo me zemljo,
na roko svojo nežno in gorke
ter vroč pozdrav mi šepeta v uho.

Ljete
I. MDB

PRIMORSKIM BRATOM

Ko poslušam vetra šum
zdi se mi, da iz daljave
slišim Tebe, Tebe brat
Trst ponosni, korenjati
zdi se mi, da zrem proseče
za svobodo koprneče in
objokane sadjave
vas oči, primorski bratje.

Tokrat, bratje se zgodi
Mera polna je trpljenja.
Glejte, milijon moči
Vam v pomoč roke ponuja,
naša last ste Vi, ne tuja.
Z Vami hočemo živeti
in v odločni borbi sveti
z Vami smo mi vsi

Lojze
I. MDB

V PRVI SVIT

Noč beži
in v prvi dih
rumene zarje
žarek sonca zadržti.

Vlažni vonj
kristalne rose
vse prebuja
poživi.

Znova kri zbudi v žilah
spere sen z oči.
V prvi svit razlega pesem se brigada.
Pesem vliva
nove volje
v duše mlade.

Brigada hiti
svoje progo naj ugardi.
Tovariši naprej
pri delu se strnino.
Pokažino povsod,
kaj zmore mladi rod,
ki progo v Beli Krajini gradi.
To mi smo vsi brigade

Luka - Daki - Stane

Lojze Krakar
I. MDB

VEČERNA PESEM

Z ust stoterih v močni zvon
pesem naša se izlive.
V lahmem vetru, v pivem mraku
v sebi vonj pomladi skriva.

In me breze, bore, v noč,
v belokranjske vinograde,
v polje, nad vasi, ljudi
udarja pesem: "Hoj brigade..."

Lojze Krakar
I. MDB

PESEM O PESNI

Mrak.
In noč.
Le gela mleda
v daljavi
ygašajo pojoč.

Pesem lepa,
nar dia,
vsa naša
se kot tihri šum oalaša,
gine z njimi
v noč...;

srce dviga
k hrepenenju.
Pesem naša
nu vžiga
plamenico sročje
v tiho noč.

Lojze Krakar
I. MDB

VEČER

Tiho se zavil je mrak
v smreke, prepust je obrnil
in se po prutih črnih
spustil je do črnih barak.

Mrak zavil je noč tamno
in pokrnil s tončico črno je
nebo.

Den prišel bo za nočjo,
znova vstalo bo življenje.

Z njim pa vstanem tudi jaz
v novo delo in vrvenje.

Majda Verbole
III. UMDB

HOČEMO TRST

Ob sinjem Jadranu se mestece vije,
zanj milijon srečnoč in dan bije.
Mi hočemo Trst, to sveta je naša pravica
ne slišijo gluha ušesa slovenskega klice.

Mrtvi heroji po Istri razmetani.
že davno s krvjo so Istro plačali.
Mi nočemo nobenih krivičnih črt,
mi hočemo naše, mi hočemo Trst!

Naše meje onkraj so Soče,
narod mir, svobodo hoče.
Če pa kdo še je žejen krvi,
vsi smo pripravljene, če Tito veli!

Majda Verbole
III. UMDB

KLIC BRATOM

Noč in dan nas spremlja misel vroča,
da, kjer vije se slovenska Soča,
kjer ob naši jadranski obali,
Trst ob morju se zrcali
niste svobodni še bratje,
niso naše sanje še resnične.

Vsa Primorska željno čaka Tita,
zmagovitega junaka, da poreče:
"Kvišku bratje, naših naj strežerji,
dan svobode naj vesije v zlati zarji.
Združimo se v skupino edino,
svobodno, junaško domovino!"

Majda Verbole
III. UMDB

PRIMORCEM

I.

Se pot ozarje sraga rdeča,
nebroj je razprtih še domov,
a narod neš še vedno čaka,
da bi oprostil sužnih se okov.

II.

Tan, kjer skakljaš prek skal ljubeče
in zlivš leno se prek ravan,
žgo rane vedno ga skeleče
sovražni laje ga gavran.

III.

Naj li zastonj bo žrtev naša,
naj li zastonj trohne kosti?
Tako se duh vesoljstva vpraša
ki kapitalu strl je kosti.

IV.

Le dvigni glavo, rod trpin,
svoboda k tebi že prihaja,
armada dviga se z bližin
šar rdeče zvezde jo obdaja.

Majda Verbole
III. UMDB

STOJ - TUJEC

Poglej! Nov veneec -
venec ostrih trnov -- straže,
in tamkaj kri se zopet kašel
Tam narod naš spet tupa.
Kri nedolžna k nam kriči,
krivici noče se ukloniti,
za svobodo se hoče bitii.

Stoj, tujec - moloh zlatoga teleta,
ki si vsedel v sredo našega telesa,
ki hlinaš, posmehuješ se glasu pravice
ter gluhi in slepi si za naše pravice...
Strt boš!

Majda Verbole
III. UMDB

SOČA

Soča bistra po strugi šumi,
ob njej pa tuj stražar stoji,
zemišljen v valove svetloplave,
ki ozarjeni od slovenske so zastave.

Ni čuditi se tujcu, če se poteguje
za našo zemljo, ki čare mu kuje,
da misel njegova le tja strmi,
preko Soče v slovenske vasi.

Naj tvega, kar je v moči njegovi
prekmalu spoznal bo, da slovenski smo sinovi,
da dom smo seri v krvi si zgradili,
in vanj sovraga ne bomo pustili.

Zgodovinar njegov pa boče napisal,
da Sloven si je Sočo za mejo narisal.

Poznik Franci
II. MDB

HEMNA II. BRIGADE

I.

Mladina vsa
na delo poletela
tja v Belo Krajino,
kjer gradi se tir;
brigada "Tone Vidmar - Luka"
pognala se v naskok za lepši
Mogočno smo strnjeni v vištvé
in dvigamo žuljevo pest
ni ušterjeno svet proletercev,
to kliče zdaj naša nam vest.

II.

Se dviga kramp
in pesem se razlega
mladina naša
pri delu se znoji,
saj nosi častno ime hercija
najraj do žmag, do boljših
lepših dni.
Skojevci, mladinci v borbo
na palju obnove smo zdaj,
pokažimo svetu resnico,
za nas na nobenih pregraj

Lojze Krakar
I. MDB

SONCE BO ZA LEŽJEM

I.
Z neba vise oblaki
in škrope zemljo.
Vse zamrlo je okoli
tiho je, temno.

II.
Kaplje lijejo v šipe
rahli njih udar
zbuja le otožnost duši
ugaša sonca žer.

III.
Mráz in v mrak zavita zemlja.
Sonce pride spet!
Kot da ni bilo ničesar
bo ogrelo svet...

Lojze Krakar
I. MDB

GOZDU V SLOVO

I.
Z očmi razbeljenimi božam breze
v šumečem listju slišim njih
slovo
In mah meč praprotje
in bor nad njo
y slovo roke zelene mi ponuja.

II.
Prelepi dnevi, tihi gozdni sen
in v njem baraka, stisnjene
čepče
večerni mrak
in v jutru nežna rosa
zagrizena trdno v srce kipeče.

III.
Pozdravljena! - Z besedo, srcem, dušo
Dolžnost močnejša je kot tvoj opoj.
Le misli v tvoje vračajo se rušo
in božajo lepote bežne soj.

Majda Verbole
III. UMDB

DOMOVINI

O, domovina, slavni dom prekrasni,
prej nam sonca luč ugasne,
prej se našim rekam tok posuši,
prej z gora se naših zid poruši,
kot bi se naša vdanost strla
in ljubezen v srcu nam umrla,
do svobodne mlade zarje,
zvezde proletarske.

Majda Verbole
III. UMDB

PO DELU

I.
Kledivo krepko smo zgrabili
razdrto prago obnovili,
z njo svoja srca smo ojeklenili
ter domu v dar se poklonili.

II.
Zato pa srca zdaj hlepe v polet
k soncu prapor je razpet
s simbolom proletarskim
in rdečo zvezdo
kaže se nov nam svet.

Micika Rihteršič
II. MDB

BORBA IN OBNOVA

/ igra v dveh dejanjih /

Prvo dejanje se vrši v gozdu,
drugo pa v taborišču delovne brigade

Osebe: Matej, partizanski vodnik
Simen, partizan
Piki, "
Urh, "
kurir, "
Nataša, " bolničarka
Ljerka, vaško dekle, obveščevalka
komandir, brigadir
Minka, "
Mici, "
Jelka, "
Milan, "
Vida, "
Jožko, "
mati belokranjka

I. dejanje.

Sedijo ob tabornem ognju in vsi zamišljeno pejejo: "Tam v gozdu ob tabornem ognju..."

- Matej: Preklicano mraz je danes, tovarišija. Greješ se in greješ pa nič ne pomaga. Mraz te stresa do kosti. / si mene roke, vstane in hodi sem ter tja, .
- Piki: Kaj mraz. Meni pa se preklicano trobi po trebuhu, saj pa ni čudno, ko pa se tako dolgo nisem ničesar zavžil. Prekleti, še bodo pokale puške in ropotale bombe. (objame puško) Ti ljubica boš pa žela in kosila. Mavserka moja, piši...
- Urh: Kaj ti pa je danes Pikec? Tako nekam čuden si - no pa saj ne vem kako bi se točno izrazil?
- Piki: Kaj mi je? Mir mi ni, same plesa, krvevega plesa si želim, Dva dni že niso peli naši mitraljezi in jaz si želim samo borbe. Da pridejo sedaj, pozabil bi na lakoto, mraz, o na vse bi pozabil, prav na vse.
- Nataša: Tako nekam čuden se mi zdi ta vaš pogovor danes. Moje misli pa uhajajo nazaj v tisti krvavi ples, katerega smo pred dvema dnevoma plesali... Da, plesal je Silvo. V mejem naročju je umrl. A zadnje njegove besede so bile: "Nataša ne žaluj, življenje sem dal za svobodo". Umiral je, iz njegovih junaških prs pa je kakor vrelc curljala kri... Stisnila sem skupaj pesti in prisegla, da ga bom maščevala. To mi je edini njegov spomin / pokaže na puško/ in te ga bo maščevala. (jo objame)
- Matej: (sede k Nataši) Ne žaluj preveč, dragi deklič. Vse to nas še čaka. Mene danes, tebe jutri, ali obratno. Toda najhuje bo, če se bo to dogodilo ravno pred svobodo. Vsi, prav vsi in tudi tisti, ki pridejo še za nami bodo radi darovali svoje življenje za to, za kar ga je daroval Silvo!... Za boljšo bodočnost slovenskega naroda.
- Šimen: Vidite, tovarišija, ta mitraljez, kateri ga nosim že šest mesecev je obkropljen s krvjo šestih sinov slovenskega naroda. In kolike jih je mogoče že preje padle poleg njega, kolike mladih src je ugasnilo poleg njega. A on je ostal in bo ostal ter bo še nadalje kral, žel in maščeval padle slovenske partizane.
- Urh: Kder pa bo izmed nas ostal, bo tudi znal ceniti dragulj kateri bo praberjen s krvjo očetov, mater, sinov in hčera našega naroda.
- Piki: Pogledj Matej, kolike je ura? Sedaj bi že morala priti Ljerka, saj mi je včeraj obljubila, da bo z mrakom prišla. Mračí se, a nje pa ni, od nikoder ni...
- Matej: Nič ti ne povem! (gleda na uro) V kratkem pride in nam prinese pošto, katero vsi tako težko pričakujemo.
- Nataša: Jaz ji moram oddati pismo za Petra, da dobin čevlje, ker so te že popolnoma slabe. Za danes bodo pač še. Če bi šli pa kam daleč, bi morale iti že bosa.
- Šimen: Tudi roji čevlji so zelo slabi. Ali danes mi Ljerka prinese druge, saj mi jih je obljubila. Ah, kako se veselimo novih čevljev. (govori sam vase) Šimen, ne bo te več zeblo v noge. (si ogleduje noge)

- Urh:** Pokadimo še to cigareto, katere bo v veliko zdravilo nam vsem. Potem pa mislim, da bi bilo najbolje, da eden pogleda, kje hodi Ljerka. Da nismo še v kaki nevarnosti. Ali se se stringjaš s tem, tovariš Matej?
- Matej:** Ravno to sem hotel že preje omeniti. Torej takoj pošljem izvidnico, Fiki, Nataša in jaz gremo. Vidva ostaneta tukaj in držita stražo. Če ne bo nevarnosti se mi vrnemo čez eno uro, Torej tovariši, spremni za pokret in takoj gremo! (vstanejo in se pripravljajo). Pripravljeni smo tovariši! Zdravo! (odidejo)
- Šimen:** Veš kaj Urh, jaz naložim, da bo malo bolj toplo, oba sva izmučena. Ti pa malo leži in se odpočij, jaz bom pa budno stal na straži in čakal Ljerko in ostale.
- Urh:** Pa naj bo. Čez pol ure me pa pokliči, bom še jaz malo stražil. Če pa med tem časom pride Ljerka, bova pa eden drugega poklicala. Zebe me še malo, a upam, da se bom kmalu ogrel...in...malo zaspal...
- Šimen:** (nekaj časa sedi in gleda v ogenj, potem pa pogleda Urha in reče):
Zaspal je, le naj spi. (hodi sem ter tja, govori sam s seboj in poje) Sirote jaz okrog blodim, prgnali so mi drage vse. Za nobenega nič ne vem. Le to vem, da so jih odpeljali. Kam? Nobenega odgovora. Šaj pesem poje: "Na vzhodu zarja že žari, prihaja novi svet!" Kaj pa je z mojo Ančko? Z mojo dekletom? Še jo vidim, kako je stala pri oknu, ko sem jaz slovo jemal. Ni jokala, stisnila mi je roko in dejala: "Bodi hraber in vrni se nazaj kot junak" Te njene besede me še spreljajo vseskozi in ne bodo spremljale vse dotlej, dokler se ne vrnem v tvoje naročje Ančka. Daleč si bila od mene, ali moje misli so vedno pri tebi, drago dekle. (poje: "Dečva tar v pogradi...") Sede k ognju in zopet vstane in opazuje spečega tovariša). Spi tovariš in sanja o svobodi, o svobodi, kot mi vsi sanjamo in jo čakamo in jo bomo pričakali ni hudič! (Nekje v daljavi počí strel) Urh! Vstani! V nevarnosti sva. Gotovo so naši padli v zasedo.
- Urh:** Kaj naj počneva, puške imava nabasane. Budno bova stražila in streljala. Nekaj jih morava preje pokončati preden umrjeva. (pogadita ogenj, se vležeta in budno stražita) Šimen, ne približujejo se. Streljanje se sliši vedno v eni smeri. Najbrž so opazili naše. Samo, da se jim kaj ne zgodi.
- Šimen:** Ne govori tako, naši se morajo vrniti in to prav kmalu, šaj je čas. Samo te vražje slutnje...no, na te ne smem misliti.
- Urh:** Prisluhni Šimen! Nekaj prihaja. Toda kdo je? Ali so naši, da jih ustaviva. Gupeš, Šimen, ali ne kliče nekdo, prisluhni! (poslušata)
- Šimen:** To so naši in nekoga nesejo. / vstane in plane ven/
- Urh:** Kdo neki je? Gotovo imamo kaklega ranjenca. Prokleti psi, vsi boste dobili zasluženno kazen!
- M.U.S.** (vstopijo in prinesejo Natašo, jo položijo na tla, pokrijejo in ji nudijo pomoč).
- Šimen:** Govorita, povejta, kaj se je zgodilo? Kaj je z Natašo? Je li težko ranjena... V nezavesti je, ti naš hrabri deklič, kaj je s teboj.
- Matej:** Pusti jo. Pomagati ji ne moremo, kar je bilo v naši moči smo naredili in bomo še. Vsedimo se poleg nje in vam povem, kako je bilo!

- Piki.** Sedaj ni take nevernosti, ker naši stražijo. Po voz smo že odposlali, da odpeljejo Natašo v bolnico, a imamo še dva, ki pa nista tako težko ranjena, če bi imeli umik, da bi se lahko z našimi povlačili. Natašo pa smo morali prinesiti sem, ker je težko ranjena. Kaj bo le s tem dekletom. Takoj, ko smo začeli borbo je dobila dve dum-dum-marce skozi prsa in to še v levo stran. Nataša, Nataša! Ti ne smeš umreti. Ti naš dragi dekličić izgubili smo Šilvota - tebe ne smemo. Kdaj bo prišel voz, da te odpeljemo.
- Nataša:** (počasi ingoverja) Ne žalujte, Juriš, juriš! Poče, boli, Šilvo, domovina, svoboda zlata, saj se mi smehljajš.
- Piki:** Umiri se Nataša, saj bo bolje.
- Matej:** Kmalu boš zdrava in vesela in šla boš z nami v ponovne boje in juriše. Samo pomiri se, saj te kmalu popeljemo v bolnico.
- Šimen:** Zopet je v nezavesti.
- Piki:** Kje smo že prej pranehali z govorico. Nataša je bila ranjena v prvih minutah bombe. Takoj smo jo odnesli, pravej so ušigali za nami, pa smo jo vendar srečno prevozili skozi ogenj. Bataljon ene brigade se je selil v drugi kraj, najbrže je bilo izdano in je bil napaden. Če ne bi bilo danes tega bataljona, bi se izmed nas gotovo ne vrnil niti eden.
- Matej:** Da le hujšoga ni, same deklice Nataša, kaj bo s Teboj.
- Natašeša:** (se počasi dvigne) Domovina, umrla bom. Šiviljenje danes zanjo - Bela Krajina, ti moja zemlja - a jaz njena hči. Naj poka - pridite zdaj vi krvniki - ne morem. (ko Nataša to govori, v ozadju pesem: "Kadar jaz umrla bom...")
- Ljerka:** (prihiti na oder). Tu sem tovariši. Vesela novica. Nemci so se morali umakniti. Hotela sem priti prej, pa nisem mogla, ker je bila borba in čakala sem samo rezultat, ker sem mislila, da ste vi še v gozdu. Zvedela sem, da je Nataša ranjena. (stopi k Nataši) Nataša, kaj je s teboj? Govori, povej, odori usta, poglej, Ljerka je tukaj,
- Kurir:** (prihiti na oder ves zasopljen) Voz čaka dolji v grapi. Takoj jo odnesite, nevernosti ni. Nemci so se umaknili. Ostala dva ranjenca so tudi že odpeljali. Takoj, takoj, vsaka minuta je dragocena.
- Ljerka:** (kleči pri Nataši) Ne, zdajle ne gre nikamor. Srce ji komaj bije. Ne smemo je trestiti, saj bo kmalu bolje. Nataša, Nataša, zakaj se je to zgodilo? (Ljerka joka, ostali tišino) Dajte vode, takoj vode, hitro, hitro! (Ljerka miri Natašo)
- Nataša:** (počasi govori in umira) Odhajam s telesom od vas, moj duh pa bo večno z vami. Bela Krajina, Bela Krajina, zemlja moja, saj si že tu svoboda. Z božjem domovina. (v ozadju druga kitica: "Za zvonovi miš pojó...")
- Matej:** Dotrpela je reva. O sinovi in hčere slovenske zemlje. Kako umirate. Vašo kri pijejo tla in še, še bomo umirali, še bo tekla v potokih nedolžna kri, a mi ne odnehamo dokler ne uničimo fašistične zveri in nam ne zasije sonce svobode. (nekoliko časa popolni molk)

- Ljerka:** Njeno kri je bila zemlja. Ta žrta junakov bo rodila obilno sad. Nataša, bilo si borka - junakinja. Prvo si dala očeta, bil je naš prvini žrtvami na Rebu. Poti ti je umrla v taborišču. Ti pa si junaško šla skozi vse težkoče, nosila si puško. Odzvala si se klicu domovine in šla brant slovenski narod. Perila si se za svobodo in pravico, toda svobode nisi dočakala. Šla si po isti poti, kot Tvoji stariši in Silvo, v katerem si imela vse upanje, saj si živela samo za njega in domovino. Nataša, ko hlečim tu poleg tvojega umrlega telesa ti obljubljam in ti prisegam, da bom sledila tvoji poti. Šla bom z vami tovariši. Postati hočem naslednica Nataše. Njeno puško bom vzela in ta mi bo dragulj - Ti si z njo maščevala svoje drage, saj so pod streli te puške padeli fašisti. (vstane) Jaz pa bom maščevala tebe, ti dragi deklič. Tovariši, ali ste zato, da grem z vami. Postati hočem dekle-borec.
- Matej:** Čestitam ti v imenu vseh k tvoji hrabrosti. Sedaj pa takoj poskrbimo za pogreb, saj tako lepo sije luna. Ti Piki pojdi in ukreni vse, saj veš kako. Mi pa bomo poskrbeli, kje je bomo pokopali.
- Ljerka:** Veste kaj tovariši! Pokopimo jo poleg našega velikega hrasta - tam že počiva en junak - partizan.
- Matej:** Ti Šimen ostani tu, mi pa gremo.
- Ljerka:** Z vami grem ne Ljerka, nego kot Nataša!

Z a s t o r p a d e

II. dejanje.

Sedijo zunaj in taborijo, pejejo: "Kovači smo...", eden tolče po nakovalu.

- Ljerka:** Pa dajno še tisto, ki je tako kretka in lepa: "Zato naj kramp lepote poje, naj slišijo nas onkraj mej..." Ne vem zakaj mi je to pesem tako priljubljena. Vedno, prav vedno bi jo pela.
- Minka:** Kako lep dan je danes, ali ne tovarišija, kako lepo je delati in taboriti v času obnove. Ponočna sem, da sem članica delovne brigade. Če nisem mogla v času vojne toliko doprinesti za našo svobodo, bom pa danes toliko več za obnovo. Postati hočem udarnik na vseh poljih.
- Milen:** Veste, kaj bi jaz rekel. V naši brigadi je kar v redu, je disciplinirano je zelo premalo.
- Franci:** Ne govori vedno o tem, saj smo na konferenci obljubili, da se poboljšamo in to bomo tudi izvedli.
- Vida:** Jaz pa kar po pravici povem, da mi je malo dolgčas, pa če ne bo kaj drugega še ureti ne bo treba.
- Jelka:** Ti pa še vedno misliš na dom in na mamico in ti je dolgčas. Meni pa sedaj sem to hodi po glavi, kako in kaj naj delam, da bom čimveč doprinesla k obnovi.
- Mici:** Jaz sem pa danes dobila pismo od doma, da lahko ostanem tudi dalj časa, ko dva meseca.
- Jožko:** Tovarišija, še eno uro počitka, potem pa predavanje. Tako sem pastopen. Šelam si samo učenja in zopet učenja, da dom čimveč pridobim v teh dveh mesecih.

- Matej: (vstopi in jih od strani ogleduje)
Zdravo, drage mladine, kako si vesela in razigrana. Že cel čas vas opazujem in vas nisem hotel motiti. Dajmo vseeno se, da se kaj pogovirno!
- Komandir: Tako lepo zvenijo tvoje besede tovariš, niti zdravo ti nismo utegnili reči.
- Vsi: Vsedi se, da se kaj pomenimo. Saj strmino za tem, da se čimbolj povežemo z belokranjskim ljudstvom.
- Matej: Ni še dolgo, kar sem prišel iz našega Trsta domov. Ker sem bil slabega zdravja bom ostal nekaj časa na oddihu. Ne nahačem se daleč od vas, pa sem se odločil in vas prišel malo obiskat. Sedaj ste skoraj vsi z Gorenjskega, jaz pa imam za časa borb iz Gorenjske toliko lepih spominov.
- Ljerka: (stoji v središču in ga opazuje)
- Matej: Kateri ne bodo spomnili skozi vse moje življenje (nadaljuje Matej)
- Franci: V katerem kraju si se pa držal na Gorenjskem, tovariš?
- Matej: Po celi, največ pa po Poljski in Solški dolini. Tovaršija, dajmo se kaj pogovoriti o vašem delu in o vaših težkočah, kako vam kaj gre in kakšne vtise boste odnesli od našega belokranjskega ljudstva.
- Komandir: Ne moremo ti tega dopovedati, dragi tovariš, ker prav vsi, ljudstvo, kakor mi stavnimo za tem, da smo v čimvečji povznanosti.
- Ljerka: Žene in mladina imajo iste slab za nas brigadirje, ki danes obnavljamo in gradimo, kot so jo imele v štiriletni borbi za nas borca.
- Matej: (vstane, stopi k Ljerki in jo prime za roko)
Ljerka, ti si. Ti juvaško dekle. Gradila si v borbi in dokončuješ v miru. Nihda si nisem mislila, da te bom srečal ravno tu, v Beli Kregini. Moj cilj pa je bil, date običnem še te teden na Gorenjskem.
- Ljerka: Matej, ti si. Želela sem si vseskozi, odkar nisem imela nobenega glasu od tebe, te še enkrat srečati, se pogovoriti s teboj, kot ova se srečevala in pogovarjala o težkih trenutkih borbe.
- Matej: Ljerka, ali se spominjaš, ko je na naših rokah umirala hrebna partizanka Metasa. Ti si bila tista, ki je sledila njeni poti. Usodeno pa ti je bilo, da si dočakala to, za kar je ona darovala življenje.
- Vsi: (od strani ogledujejo in občudujejo Ljerko)
- Minka: Kako lepo srečanje!
- Matej: Tovaršija, kaj takega nisem pričakoval. Danes je za mene najsrečnejši dan v mojem življenju. Ta dekle je tisti junak, katere mi je dajala poguma in morale v najtežjih trenutkih mojega življenja.
- Komandir: Treba se bo pripraviti za odhod!
- Ljerka: Kot zadnja točka preden odhajamo naj bo ta, da zapojemo vsev tistim, ki se grečili pa niso dočakali svobode in in sicer: "Kot črtve ste padli..."

- Vida: (užaljeno) Saj to ni samo tvoj cilj, nego nas vseh, saj vemo, da je naše življenje ena sama šola, ker tukaj se res ingrađujemo na vseh poljih.
- Franci: Najlepša pesem za mene je kramp!
- Minka: Za mene pa lopata, saj tako lepo zvoní.
- Milan: Moje žuljave roke pa dokažujejo, da tudi jaz delam, čeprav ne vihtim ne krampa ne lopate.
- Mici: Tovarišija, naš komandir prihaja.
- Ljerka: Mirno!
- Komandir: Voljno! Kakor sem slišal iz vašega pogovora, ki ste ga imeli, sem udal, da stremite za tem, da čimprej obnovimo našo domovino. No, le vsedimo se, da se naložimo pogovorimo in da zapojemo. Hotel sem priti že prej, pa sem bil zadržan.
- Ljerka: No tovariš komandir, pa dajmo Stanetovo, ki je tako lepo.
- Vsi: (pojejo. Med tem pride stara ženica in obstane med mladino. Ko izpojejo jo vsi pozdravijo) No mamica, dober dan.
- Mati: Dober dan, otroci moji. Kako lepo znate. Poslušala bi vas noč in dan.
- Ljerka: Sedite mamica, da se kaj pomenimo med seboj. Vi nam gotovo lahko poveste mnogo lepega, saj ste doma iz tistega koščka zemlje, o katerem smo slišali toliko lepega. Veste mamica, jaz sem poznala tovarišico, katera je bila doma iz Bele Krajine. Ko je umirala v mojem naročju, so bile njene zadnje besede: Bela Krajina...:
- Mati: Vidite dragi otroci! Tako so umirali naši sinovi po vseh delih naše izmučene domovine.
- Minka: Zato pa se vani hočemo oddolžiti in prišli smo k vam, da vam gradimo progó Otovec - Bubnjarci, katera bo vam v trajen spomin nam pa v velik ponos. Ta progó bo izgrađena od samih mladinskih žuljev.
- Mati: Upam, draga mladina, da boste odnesli dober vtis od naš Belokranjcev, kot so dober vtis odnašali naši bari. Veste kaj, tovariši, dajmo zapojmo tisto pesem, katero sem zmeraj tako rada poslušala in pela čeprav sem stara.
- Vsi: Katero, katero?
- Mati: "Na juriš..."
- Vsi: (vsi pojejo)
- Mati: No, draga mladina, sedaj pa moram oditi, ker me doma čaká še veliko delo.
- Vsi: Zbogom mamica, pa se še kaj oglasite, da se kaj pomenimo. Saj je bilo danes tako kratko srečanje.
- Mati: Zbogom moji otroci, le pridni bodite. Kmalu nasvidenje!
- Minka: Tako stara ženica in še tako lepo poje. Imá isti mladinski duh in čút v sebi, kot ga imamo mi. Ah, kako lepe spomine bomo odnesli iz te Bele Krajine, samo prehitro nam bodo iztekli meseci in morali se bomo vrniti na svoje domove.
- Ljerka: Dajmo, zaplešimo ono: "Mi smo mladi delavci..." (vsi stopijo v kolo in plešejo)

Micika Rihteršič
II. MDB

T I T O

Osebe: prva deklica
druga deklica

Prva deklica: Kdo rodil se maja je dvajsetpetega leta
tisoč osemstodvaindevetdesetega. Kdo?

Druga deklica: Josip Broz - Tito, Tito!

Prva deklica: Daleč tam na Hrvaškem v Zagorju v vasi
Klanec rodil se je oče domovine Tito!

Druga deklica: Mati bila mu slovenka, oče pa Hrvat. V
mladosti svoji bil priden in poslušen
je in ovce, krave pasel je.

Prva deklica: Iznemlje pa postal je mojster kovinar, ko
val in brivil je železo, spoznal in ču-
til, s ljudstvom je trpel in prvi boj pro-
ti suženjstvu, monarhiji je začel.

Druga deklica: Ko pa fašizem našo je zemljo zasedel,
kdo prvi je v gozdove šel? Kdo pošteno
ljudstvo okoli sebe zbirati začel?
Kdo?

Prva deklica: Tito, Tito, Tito!

Prva in druga dekl.: Če pa Frihorske, Trsta in Koroške nam
ne dajo, prisegamo Ti prav vsi, da bomo
krepko za orožje zgrabili

in ponovno v borbo s Teboj Tito, šli!

Vodil nas je skozi štiri leta
vodil nas boš še naprej,
dokler ves slovenski narod ne bo
osvobođen!

Tito, mi smo Tvoji,
Ti si naš!

Komandir: No tovarišija, pa dajmo, zapojmo!

Vsi: (pejejo)

Ljerka: (stoji mirno pred komandirjo)
Tovariš komandir, ali smem izostati pet minut, samo
nekaj bi rada govorila s tem tovarišem.

Komandir: Izostani!

Ljerka: Razumen!

Vsi: (konkajoč odidejo in pejejo)

Matej: (pride Ljerko za roko)

Ljerka, predno me ti kaj vprašaš in začneš govoriti,
te vprašam v kratkih besedah, ali hočeš ostati za-
vedno v Beli Krajini. Danes slušiva oba na mledo dr-
švo in prišel bo čas, ko bova odslušila in takrat,
drago dekle se bova združila. Samo prosim Te, daj mi
kratek in jasen odgovor. Spomni se, kaj sva si oblju-
bila... Dolgo časa se nisva videla, nisva vedela
eden za drugega in danes, ko si glečeva iz oči v oči,
daj, Ljerka kratak in jasen odgovor. Boš li ostala
moja in šla z mano v novi dom?

Ljerka: Ko bo proga Otovec - Bubnjaci dograjena, takrat pri-
dem na tvoj dom in ostanem pri tebi vse skosi naji-
no šiviljenje.

Matej: Ali je resnica, da si moja in ostaneš moja?

Ljerka: Da, otala bom!

K O N E C

MATI BELA KRAJINA
(zborna recitacija)

Osebe: mati belokranjka
delavska mladina
kmečka mladina
študentovska mladina

Mati: Kdo ste Vi mladina draga in od kje ste prišli? Prinesli ste mi v pozdrav krampe in lopate!

Vsi: Mi mladina smo iz Gorenjske, iz dežele lepih gor, delin. Tam, kjer teče bistra Sava, tam naš dom je, mamica.

Kmečka mladina: Mi zastopamo vso našo kmečko mladino. Kot smo preje ti omenili, da smo z Gorenjskega. Čeprav imamo doma veliko dela, smo zapustili dom z zavestjo, da tudi tebe obnovimo, ti sveta zemlja, napojena s krvjo naših najboljših sinov. Ti si tisti košček zemlje, kateri je prvi svobodno zadihal v svobodni Sloveniji. Tudi pri nas na Gorenjskem je veliko porušenega, vemo pa, da smo doma pustili še mladino, katera obnavlja in gradi. Prav vsi gremo naprej z eno parčlo: Obnova je, zato ni odmora!

Delavske mladina: Mi mladina smo delavska, enaka kmečki mladini. Saj danes je naš cilj, da se čimbolj povežemo med seboj. Strmimo za eno samo skupnostjo, zato smo se tudi mi odločili in šli smo pogumnoz doma. Šli smo z zavestjo in ponosom, da gremo obnavljat in gradit tisto, kar imamo še porušenega, zakar se je mladina cele Slovenije obvezala. Prišli smo v Belo Krajino, o kateri smo tekom štiriletne borbe slišali res nekaj lepega. Zato ti danes drage Bela Krajina obljubljamo, da preje ne gremo domov, dokler ne bo proga Čtovec - Bubnjarci dograjena.

Študentovska mladina: Tudi mi študentje iz gorenjskih mest in vasi smo se odločili. Zamenjali smo knjige s krampom in lopato in prišli smo z velikim navdušenjem in z geslom, da čimpreje obnovimo našo izmučeno in porušeno domovino.
Deset mesecev so po naših rokah hodile knjige. Učili smo se, a sedaj v prostem času ne odnehamo. Peli bodo krampi in lopate, ni nas strah žuljevih rok, pred ne-

mi stoji eno samo geslo: Dokler traje
obnova ni odmora!

Vsi:

Vedi, draga Bela Krajina, da je danes
vsa mladina složna v eni skupni fronti,
katere ne more nihče streti. Prav vsa
mladina ti danes prisega, da preje ne gre
domov, dokler proga Otovec - Bubnjranci
ne bo dograjena.

Mati:

Zahvaljujem se vam, draga mladina v
imenu cele Bele Krajine, da s takim ve-
seljem in požrtvovalnostjo gradite našo
progo. Pred nami so še velike težave,
toda prav vse bomo z lahkoto prenašali.
Pred nami naj stoji vseskozi en sam cilj,
ki naj nas spremlja vse skozi pri našem
delu:

Obnova je, zato počitka ni!

Lojze Kraker
I. MDB

B R I G A D E P . I H A J A J O . . .

Osebe: mož, gospodar
žena, gospodinja
prvi mladinec
drugi mladinec

Kmečka hiša v Beli Krajini. Pri mizi sedi gospodar in čita časopise. Od zunaj se zasliši rahlo petje: "Hej brigade..." Gospodar dvigne glavo, trenutek posluša, nato pravi:

mož: Kaj pa je to? (odide k oknu in gleda ven)

žena: Ali jih ne vidiš?

mož: Seveda jih. Kdo pa so?

žena: Ali ne veš, ali nisi slišal? Mladina je, mladina. K nam prihajajo. Progo nam bodo naredili.

mož: Mladina? Progo? Ne razumen te...

žena: Da, da. Progo, ki je še tri leta porušena nam nameravajo zgraditi. Saj seni tega itak ne bi mogli. Kako pa? Kdo naj dela?

mož: A tako. Prav, prav! Torej mislijo udarniško?

žena: No, vsaj tako pravijo. / trenutek prisluhne in redovedno pogleda skozi okno / Ali vidiš, k nam greste dva. / v tem vstopita dva mladince /

mladince: Zdravo gospodar in gospodinja!

mož in žena: Zdravo! Od kod pa?

Prvi: Iz Ljubljane, k vam prihajamo za dva meseca. Dragi Beli Krajini bomo izgradili progo. Tako smo se obvezali in tako bo.

mož: (ju motri, a nato nekako nezaupno pogleda ženo ter končno izusti) Mladi ste še. Ali bo mogoče?

Drugi: (veselo stopi k očetu) Ojko, seveda bo mogoče. Mladi smo, morda nezkušenjeni -- a delali bomo vseeno. Naravno -- ali ne? (pogleda svojega tovariša)

Prvi: Če smo zmogli progo Brčko -- Banoviči bomo tudi to!

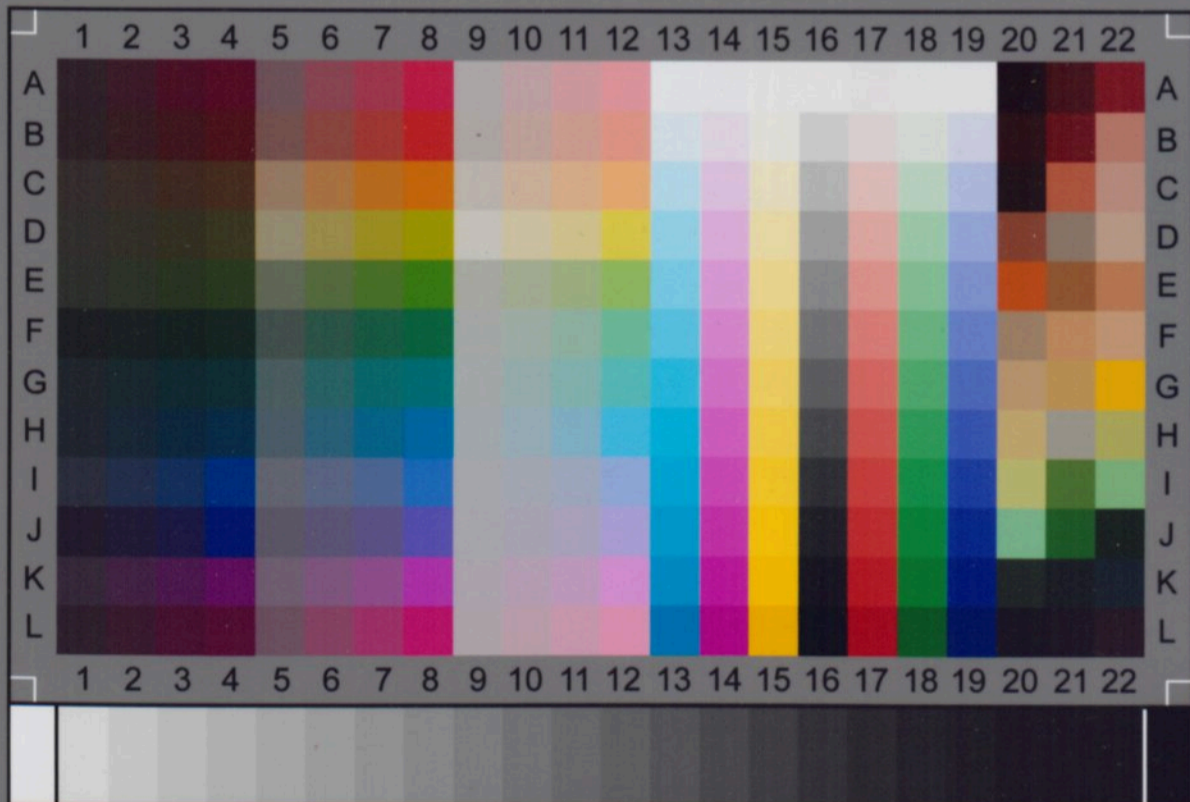
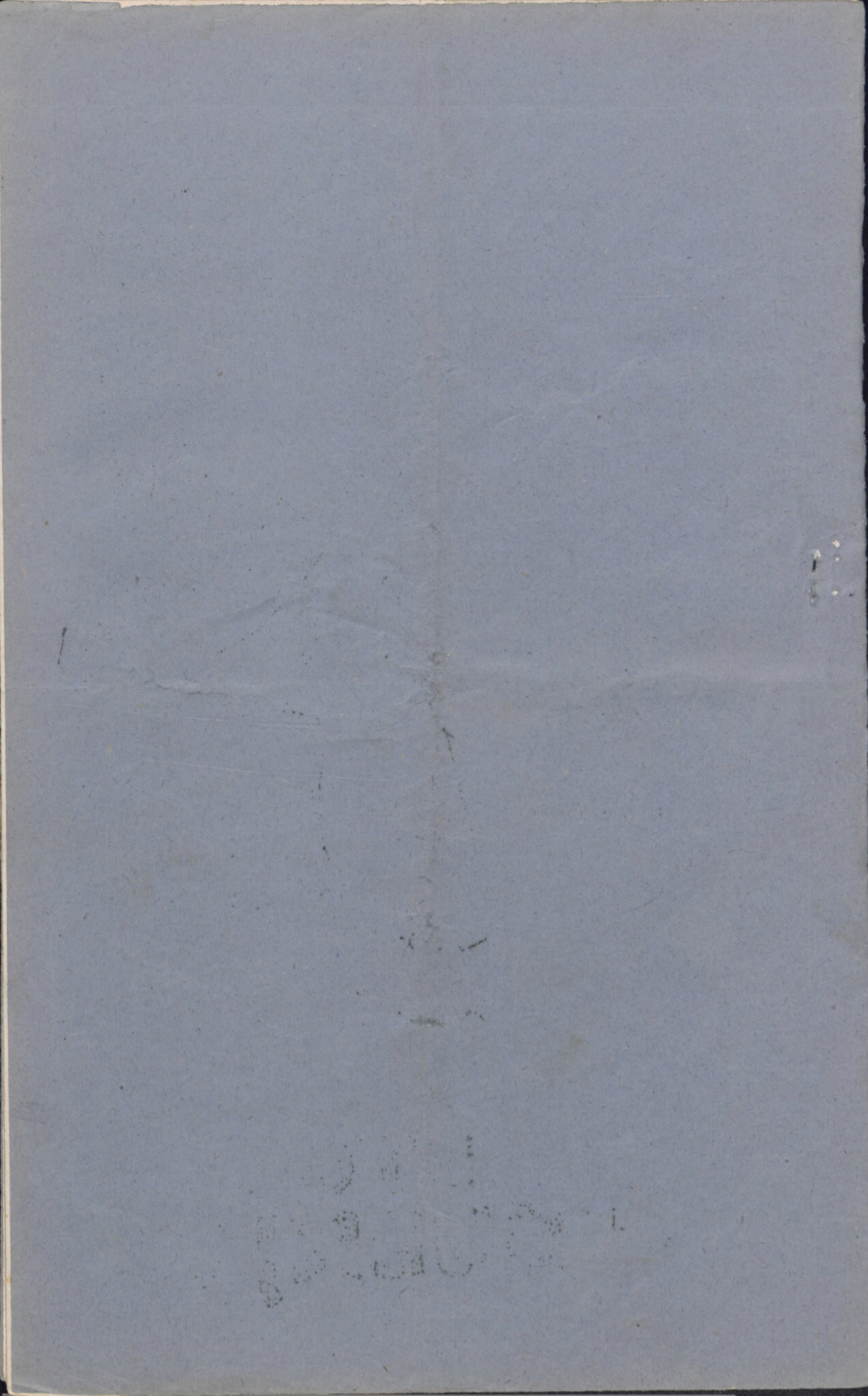
žena: počakajte, vama nekaj prinesem. Pa vsedita se.

Prvi: Počakajte mama, mama ni treba ničesar. Saj smo itak že zadostni dobili od vas. Hoteli smo samo videti svoje dobre ljudi, ki so nas vzdrževali dve leti.

mož: Ah, kaj bi tiisto. Saj smo vedeli, da izdržujemo svoje ljudi, ki nas hranijo, ki dajejo življenje za nas. Lahki so kradli pri nas, švabi se nas mislili pogaziti. In namesto, da bi nam oni vzeli, smo dali rajši našim fantom, ki so se borili za nas.

- Prvi. In danes vam hočemo to pollačeti. Prišli smo, da vam zgradimo prago. Hočemo se van oddolžiti za vse to, kar ste nam dali. Poglejte, naše žene so sicer mlade, v njih še ni dovolj moči. Toda tudi te roke bodo delale. Tako smo se obvezali pred celim narodom. Pokasati hočemo, da zmoremo mi mladi, ki smo zavrgli vse one predsodke, češ, da ne bo iz nas ničesar. Naše dela tolče reakcije v obraz. Tovarne pričajo danes o naši moči, železnice govorijo o naši šoli, kmetje kažejo lik nove mladine, polne borbenega zanosa, polne ustvarjalnih moči. Verjemite nam, da bomo zmagali tudi vašo prago.
- drugi: Pa tudi učiti, utrjevati se hočemo. Mi, ki bomo dva meseca živeli skupaj, se bomo naučili pravega tovarišstva in skupnega življenja ter dela za skupne cilje.
- mož ženi: To je mladina! To so ljudje, na katere selahko zanesemo. Tudi mi vam bomo stali ob strani, čutili domo, da ste naši otoci. Naše pomoč naj vam bo zagotovljena.
- žena: Bela Krajina naj vam bo mati, vi bodite naši, kakor smo mi vaši.
(skoči k njim in jima poda roke)

K o n e c

IT8.7/2-1993
2007:04

 Colortrac www.colortrac.com

Printed on Kodak Professional Paper
Charge: R070405